

DOI 10.58423/2786-6742/2023-4-529-539
УДК 657.6

Олег СКАСКО

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»,
м. Львів, Україна
ORCID ID: 0000-0002-7746-0801
Scopus Author ID:56606026500

Ярослав ДМИШКО

аспірант кафедри обліку та аналізу
Національний університет «Львівська політехніка»,
м. Львів, Україна

ПРОВЕДЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ РОБОТИ ПІДРОЗДІЛУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ БАНКУ

Анотація. Стаття присвячена зовнішній оцінці ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку. Війна в Україні накладає суттєві обмеження на функціонування внутрішнього аудиту банку, але за результатами незалежного зовнішнього оцінювання відзначено зрілість, істотний прогрес та суттєве вдосконалення функцій внутрішнього аудиту протягом останніх п'яти років. Слід зазначити, що досліджень з обраної теми в українському науковому середовищі недостатньо, і потреба в них зростає з кожним днем, оскільки практичні дії мають базуватися на теоретичній оцінці подій. Метою статті є визначення критеріїв оцінки ефективності функціонування системи внутрішнього аудиту в банках через розкриття механізму його взаємодії із Національним банком України (далі - НБУ) і аудиторськими фірмами в умовах невизначеності під час воєнних дій. У статті описано зовнішню оцінку внутрішнього аудиту в комерційному банку, яка проводиться з урахуванням вимог Стандартів внутрішнього аудиту. Також проаналізовано основні нормативно-правові документи НБУ стосовно проведення зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку. У дослідженні виокремлено роль НБУ при здійсненні оцінки якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку. Доведено, що проведення аудиторськими фірмами зовнішньої оцінки роботи внутрішнього аудиту банку, законодавством не встановлено вимог до незалежності групи експертів, які проводять зовнішню оцінку, до осіб, унесених до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності. Оцінено дії зовнішнього аудиту аудиторськими фірмами роботи внутрішнього аудиту банку, а саме: чи приносять процедури трансформації у внутрішньому аудиті позитивний ефект; чи досить компетентні внутрішні аудитори для ефективно перевірки процесів банку в умовах постійно мінливого зовнішнього середовища й появи нових ризиків. Запропоновано шляхи підвищення якості управління банками через впорядкування механізмів функціонування внутрішнього аудиту, визначено напрямки вдосконалення ефективності організації аудиторських перевірок внутрішнього аудиту в банку для покращення якості управлінських процесів.

Ключові слова: внутрішній аудит банку, Національний Банк України, аудитор, зовнішній аудит, оцінка, якість, завдання.

JEL Classification: C 13, G 21, M41

Absztrakt. A cikk a bank belső könyvvizsgálat hatékonyságának és minőségének külső értékelésével foglalkozik. Az ukrajnai háború jelentős korlátozásokat ró fel a bank belső könyvvizsgálatának működésére, de az elmúlt öt év során a független külső értékelés eredményei a belső ellenőrzési funkciók terén érettséget, jelentős fejlődést és jelentős javulást mutatnak. Meg kell jegyezni, hogy az ukrán tudományos közegben a témával kapcsolatos kutatások elégtelenek és az igény napról napra nő, mivel a gyakorlati intézkedéseknek az események elméleti értékelésén kell alapulniuk. A cikk célja a bankok belső könyvvizsgálatrendszer hatékonyságának értékelésére szolgáló kritériumok meghatározására reflektál azáltal, hogy nyilvánosságra hozza az Ukrán Nemzeti Bankkal (UNB) és a könyvvizsgáló cégekkel való kölcsönhatásának mechanizmusát a háború idejében. A cikk ismerteti a belső könyvvizsgálat külső értékelését egy kereskedelmi bankban, amelyet a belső könyvvizsgálati standardok követelményeinek betartásával végeznek. A cikk elemzi továbbá az UNB főbb szabályozási dokumentumait a bank belső könyvvizsgálati egységének hatékonyság- és minőségbiztosítás érdekében. A tanulmány rávilágít az UNB szerepére a bank belső könyvvizsgálati egységének munkaminőségének értékelésében. Bebizonyosodik, hogy amikor könyvvizsgáló cégek külső értékelést végeznek a bank belső könyvvizsgálatáról, a jogszabályok nem határoznak meg követelményeket a külső értékelést végző szakértői csoport függetlenségére vonatkozóan valamint a könyvvizsgálók és könyvvizsgáló szervezetek nyilvántartásában szereplő személyekkel szemben. A bank belső könyvvizsgálatának könyvvizsgáló cégek által végzett külső könyvvizsgálata következőt értékeli: a belső könyvvizsgálat átalakítási eljárásainak pozitív hatása van-e; a belső könyvvizsgálók eléggé kompetensek-e ahhoz, hogy a bank folyamatait a folyamatosan változó külső környezetben és az új kockázatok megjelenése mellett is hatékonyan tudják auditálni. A szerző javaslatokat tesz a banki vezetés minőségének javítására a belső könyvvizsgálat működési mechanizmusainak racionalizálásával, meghatározza a banki belső könyvvizsgálói ellenőrzések megszervezésének hatékonyságát javító irányokat a vezetési folyamatok minőségjavítása érdekében.

Kulcsszavak: bank belső könyvvizsgálata, Ukrán Nemzeti Bank, könyvvizsgáló, külső könyvvizsgálat, értékelés, minőség, feladatok.

Abstract. The article is devoted to the external assessment of the efficiency and quality of work of the bank's internal audit unit. The war in Ukraine imposes significant restrictions on the functioning of the bank's internal audit, but according to the results of an independent external evaluation, the maturity, significant progress and significant improvement of internal audit functions over the past five years have been noted. It should be noted that there are not enough studies on the chosen topic in the Ukrainian scientific environment, and the need for them is growing every day, since practical actions should be based on a theoretical assessment of events. The purpose of the article is to determine the criteria for evaluating the effectiveness of the internal audit system in banks by revealing the mechanism of its interaction with the National Bank of Ukraine (hereinafter - NBU) and audit firms in conditions of uncertainty during military operations. The article describes the external assessment of internal audit in a commercial bank, which is conducted taking into account the requirements of the Internal Audit Standards. The main regulatory and legal documents of the NBU regarding the external assessment of the effectiveness and quality of work of the bank's internal audit unit were also analyzed. The study highlights the role of the NBU in assessing the quality of work of the bank's internal audit unit. It has been proven that auditing firms conduct an external evaluation of the bank's internal audit work, the legislation does not establish requirements for the independence of the group of experts who conduct the external evaluation, to the persons entered in the Register of auditors and subjects of audit activity. The actions of the external audit by audit firms of the internal audit of the bank were evaluated, namely: whether the transformation procedures in the internal audit bring a positive effect; whether the internal auditors are competent enough to effectively check the bank's processes in the conditions of a constantly changing external environment and the emergence of new risks. Ways to improve the quality of bank management through the streamlining of internal audit functioning mechanisms are proposed, directions for improving the effectiveness of the organization of internal audit audits in the bank to improve the quality of management processes are identified.

Keywords: *internal audit of the bank, National Bank of Ukraine, auditor, external audit, evaluation, quality, tasks.*

Постановка проблеми. З метою мінімізації негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та сприяння стабільності банківської системи України все більшої актуальності набуває процес незалежної оцінки діяльності внутрішнього аудиту банків. Для самих банків оцінка може бути хорошим інструментом, який допоможе їм контролювати власні проблемні місця аудиту та вносити пропозиції щодо їх вирішення.

Зокрема, зовнішнє оцінювання надає можливість перевірити якість роботи внутрішнього аудиту в таких сферах, як дотримання стандартів, кодексу етики, внутрішньої політики та процедур. На наш погляд, не менш важливою є оцінка зовнішнього аудитора стосовно якості інструментів і методів, якими користуються внутрішні аудиторі банку, кваліфікації працівників, результатам роботи, якості звітності.

Завдання незалежного зовнішнього оцінювання полягає не лише в тому, щоб виявити і вказати на перешкоди в роботі внутрішнього аудиту, а в свою чергу запропонувати можливі шляхи їх покращення. Результатом такої роботи має стати цілісна картина, яка допоможе всім зацікавленим особам відповісти на питання: чи адекватно внутрішній аудит виконує покладені на нього функції, враховуючи ту важливу роль, яка сьогодні йому відводиться в системі управління банків.

Оцінка внутрішнього аудиту банку безперечно зіграє позитивну роль у діяльності банку та принесе користь усім зацікавленим сторонам від членів правління до клієнтів. Співпраця з незалежними аудиторами дозволить внутрішнім спеціалістам банку застосовувати нові ефективні інструменти та методи у своїй діяльності.

Незалежна зовнішня оцінка має дати впевненість усім зацікавленим сторонам, від регуляторів і акціонерів, до банківських працівників і клієнтів, що внутрішній аудит банку є ефективним і заслуговує довіри, а її проведення в окремих банках вже у 2024 році має посилити якість управління банками в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі питання оцінки ефективності та якості роботи служби внутрішнього аудиту банку розкрито недостатньо, оскільки більшість дослідників, а саме: Білокінь Г.М., Белова І.В., Бойчук І.П., Ісмаїлова Л.З., Федоренко Н.С., Запорожець С.В., Кіреєв О.І. Карасьова З.М. [14], Гніденко Н.А. [11], Погореленко Н.П. [14], Редько О.Ю., Погореленко Н.П., Петренко С.М., Каменська Т.О., Лобозинська С.М., Сімаков К.І., Сарахман О.М. [1], Сидоренко О.М. [14], Сердюк Л.В. [14], Скаско О.І. [15] та інші, розглядають або організацію зовнішнього аудиту банків, або питання організації внутрішнього аудиту в банках з огляду на теоретичний аспект. Ми вважаємо, що дане питання слід розглянути через призму практики, оскільки підрозділи внутрішнього аудиту створюються за рішенням вищого органу банку,

а отже, необхідно надавати і зовнішню оцінку щодо ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення критеріїв оцінки ефективності функціонування системи внутрішнього аудиту в банках через розкриття механізму його взаємодії із НБУ і аудиторськими фірмами в умовах невизначеності під час воєнних дій, а завданнями: ознайомитися з нормативно - правовими актами НБУ, щодо зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту; окреслити основні критерії та методи отримання інформації зовнішніми аудиторами; описати параметри оцінки при проведенні зовнішнього аудиту підрозділу внутрішнього аудиту банку та рекомендацій вдосконалення ефективності організації аудиторських перевірок внутрішнього аудиту в банку для покращення якості управлінських процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зовнішня оцінка внутрішнього аудиту в комерційному банку має проводитися з урахуванням вимог Стандартів внутрішнього аудиту (далі – Стандарти). Стандартом 1312 «Зовнішні оцінки» встановлені вимоги щодо кваліфікації та незалежності експертів, що залучаються до проведення зовнішньої оцінки [2]. Зокрема згідно із цим Стандартом кваліфікована група експертів демонструють компетентність у двох сферах: професійній практиці внутрішнього аудиту та проведенні зовнішньої оцінки.

НБУ постановою від 31.03.2022 № 67 «Про внесення змін до постанови Правління НБУ № 23 від 25 лютого 2022 року «Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп» внесено зміни, якими, зокрема, визначено, що банки, які мали провести зовнішню оцінку ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту в 2022 році з метою дотримання вимоги про організацію внутрішнього аудиту в банках України, мають проводити таку оцінку в 2023 році відповідно до затвердженого плану їх проведення на IV квартал 2023 року» [9], оскільки такі перевірки було зупинено з березня 2020 року у зв'язку з COVID-19 [5].

Метою таких змін є вдосконалення системи корпоративного управління та впровадження провідних світових банківських практик. А це означає, що закономірно зростатимуть і вимоги до якості та ефективності роботи внутрішнього аудиту банків.

Так, у IV кварталі 2023 року буде проведено планові інспекційні перевірки, зокрема: в А-Банку, Банку ¾, ТАСкомбанку і МТБ Банку. До їх числа також увійшли банки ЄПБ, «Глобус», Скай Банк і Банк Фамільний [7]. Крім того, НБУ почав позапланові перевірки банків для оцінки їх воєнної стійкості. Це перша фаза, яка буде завершена до 1 жовтня 2023 року.

Взаємодія з НБУ полягає в тому, що банківська установа зобов'язана подавати до НБУ для оцінки ефективності та якості роботи відділу внутрішнього аудиту:

- план проведення аудиторських перевірок на наступний звітний рік протягом десяти робочих днів після затвердження в установленому порядку, але не пізніше останнього робочого дня першого місяця року;

- зміни до річного плану проведення аудиторських перевірок протягом десяти робочих днів після затвердження в установленому порядку;
- звіт про роботу підрозділу внутрішнього аудиту банку два рази на рік протягом 15 днів місяця, наступного за звітним періодом.

Звіт про роботу підрозділу внутрішнього аудиту банку, зокрема, повинен містити інформацію щодо перевірки процесів, упроваджених структурними підрозділами банку, його профільними комітетами та керівництвом банку для здійснення діяльності банку, які протягом звітного періоду підлягали перевірці [1].

НБУ оцінює якість роботи служби внутрішнього аудиту банку, у тому числі дотримання відповідних принципів та стандартів діяльності: шляхом проведення перевірок банків; перевірки банку щодо дотримання ним вимог нормативно-правових актів щодо запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом; здійснення виїзного нагляду за банками, в тому числі аналіз звіту про роботу служби внутрішнього аудиту банку; постійне спілкування в межах законодавства України з керівником відділу внутрішнього аудиту та внутрішніми аудиторами банку для обговорення ризиків банку [8].

Зовнішнє оцінювання повинно проводитися не рідше одного разу на п'ять років, а також два рази на рік протягом 15 днів місяця, що настає за звітним, банк зобов'язаний подавати до НБУ звіт про роботу внутрішнього аудиту банку. Щодо періоду, який має охоплювати зовнішнє оцінювання, то вважаємо, що таке оцінювання має охоплювати весь період, який не охоплює попереднє оцінювання [6].

Щодо зовнішньої оцінки діяльності внутрішнього аудиту банку, що здійснюється аудиторськими компаніями, нормативно-правовими актами не встановлено вимоги щодо незалежності експертної групи, яка здійснює зовнішню оцінку, для осіб, зареєстрованих у реєстрі аудиторів, та суб'єктів аудиту.

Враховуючи застосування такого принципу, передбаченого Стандартами, як незалежність експертів через відсутність реального чи потенційного конфлікту інтересів при проведенні зовнішнього аудиту фінансової звітності, вважаємо, що зовнішню оцінку можуть проводити безпосередньо особи, які працюють у такій аудиторській компанії, яка здійснює обов'язковий аудит фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність відповідного банку та які відповідають вимогам принципу незалежності зовнішніх аудиторів [13].

Для забезпечення оцінки якості роботи служби внутрішнього аудиту банку окреслимо основні критерії та методи отримання інформації зовнішніми аудиторами. Розглянемо такі критерії докладніше.

- Структура і самостійність служби внутрішнього аудиту банку, її місце в системі контролю установи банку. За цим критерієм у кожному банку створюється незалежний структурний підрозділ внутрішнього аудиту, а у банку визначаються завдання та функції, права та обов'язки керівника підрозділу та працівників внутрішнього аудиту згідно з нормативним законодавством НБУ і документами банківської установи.

- Як підрозділ внутрішнього аудиту банку, так і керівництво установи в цілому вживають заходів щодо мінімізації ризиків впливу на незалежність та об'єктивність працівників підрозділу шляхом визначення ймовірності таких загроз.

- Ефективність реалізації функцій внутрішнього аудиту визначається співвідношенням структури, чисельності працівників підрозділу до кількості об'єктів внутрішнього аудиту і оцінюється фактичне охоплення мережі таких об'єктів. Слід забезпечувати безперешкодний доступ працівників підрозділу внутрішнього аудиту до інформації про діяльність банківської установи, шляхом дослідження фактів відмови чи обмеження та їх впливу на результати виконання аудиторського завдання.

- Виконання вимог законодавства працівниками підрозділу внутрішнього аудиту банку включає періодичну самооцінку, у тому числі дотримання вимог Кодексу етики та Стандартів внутрішнього аудиту. Також розглядаються питання та вживаються заходи для того, щоб під час виконання аудиторського завдання не виник конфлікт інтересів, а адекватність рішень оцінюється після виявлення зазначених фактів чи зловживань.

- Організаційно - правова взаємодія керівника відділу внутрішнього аудиту з керівником банку чітко визначена на рівні документів і полягає в якісному контролі взаємодії призначених осіб, звітності та плануванні роботи внутрішнього аудиту. Така співпраця передбачає інформування керівника відділу внутрішнього аудиту про рішення установи та його необмежений доступ до вищого керівництва.

- Функціонування аудиторського комітету. Надання рекомендацій Наглядовій Раді банку щодо підбору, призначення, перепризначення та звільнення зовнішнього аудитора та умов договору з ним; контроль незалежності та об'єктивності зовнішнього аудиту відповідно до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг; перегляд ефективності процесу зовнішнього аудиту та швидкості реагування керівництва на рекомендації, надані у письмовій формі зовнішнім аудитором; дослідження проблем, що можуть бути підставою для будь - якого звільнення зовнішнього аудитора, та надання рекомендацій щодо будь - яких необхідних дій [12].

- Кадрова політика та компетенції працівників внутрішнього аудиту визначають вимоги до рівня професійної підготовки кожного працівника департаменту внутрішнього аудиту банку, періодичність підвищення кваліфікації та наявність спеціальних знань і навичок, що забезпечують порозуміння процесів, які контролюються. Компетенції описують обсяг доступу до тієї чи іншої інформації та забезпечують дотримання принципу конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів при розподілі перевірки окремих питань аудиторського завдання між виконавцями.

Налагодження процесів потоку інформації для цілей управління включає систематизацію отримання та роботи з чіткими документами, які перевіряються внутрішніми аудитором під час перевірки. Також цей критерій оцінки включає

своєчасність обміну інформацією через горизонтальні та вертикальні зв'язки, сприяє своєчасності та ефективності заходів, необхідних для стабільної роботи закладу. Прозорість та збалансованість визначення інформаційних потоків дозволяє зрозуміти цілі зовнішнього аудиту, вибір методів контролю та необхідність застосування аудиторських процедур [14].

Результати роботи підрозділу внутрішнього аудиту та їх реалізація є важливим чинником, що вказує на якість роботи внутрішнього аудиту, ефективність рішень, прийнятих за результатами такого контролю. Цей параметр оцінки при проведенні зовнішнього аудиту допомагає визначити рівень довіри до роботи підрозділу внутрішнього аудиту, окреслити питання інтерв'ювання та анкетування при отриманні тверджень посадових осіб.

При перевірці зовнішніми фахівцями роботи внутрішнього аудиту банку, важливо отримати відповіді на такі питання: чи приносять процедури трансформації у внутрішньому аудиті позитивний ефект; чи досить компетентні внутрішні аудитори для ефективної перевірки процесів компанії в умовах постійно мінливого зовнішнього середовища й появи нових ризиків; чи є комунікація внутрішнього аудиту з Аудиторським комітетом і топ - менеджментом банку достатньою й ефективною [8].

На наш погляд, при перевірці аудитором роботи внутрішнього аудиту банку потрібно не залишати також поза увагою такі аспекти:

- річний план аудиту. Аудитор повинен переконатися, що план базується на оцінці карти ризиків банку та регулярно переглядається. Якщо відповідь на ці питання буде негативною, існує ризик того, що аудитори банку зосередяться на неактуальних завданнях і не зможуть реагувати на динамічні зміни;
- управління кібербезпекою. Це дуже важлива сфера перевірок, оскільки від правильного функціонування кібербезпеки залежать життєво важливі функції банку, такі як конфіденційність персональних даних клієнтів. Не менш важливим є питання кадрового забезпечення ІТ-аудиторів;
- оформлення звітної документації. Часто буває так, що звіти внутрішніх аудиторів не отримують належної уваги з боку вищого керівництва та наглядової ради.

Після завершення всіх процедур аудитор складає план щодо поліпшення якості роботи внутрішнього аудиту банку.

Підсумовуючи викладене вище, можна зробити висновок, що проведення зовнішньої оцінки ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку має забезпечити:

- можливість внутрішніх і зовнішніх аудиторів обмінюватися інформацією з питань аудиту, у тому числі про порядок застосування відповідних аудиторських процедур;
- взаємовідносини та обмін інформацією між внутрішніми та зовнішніми аудиторами, які відповідно до своєї компетенції здійснюють перевірки діяльності банків, мають відбуватися відповідно до законодавства України та вимог щодо зберігання внутрішніх документів банку; захист, використання та розголошення відомостей, що становлять банківську та комерційну таємницю;

- порядок надання аудиторських звітів за результатами внутрішнього аудиту та розкриття робочих документів внутрішнього аудиту зовнішнім аудиторам та органам нагляду визначається аудиторською політикою банку та відповідними внутрішніми документами банківської установи;
- план і програма перевірок річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність банку, наданої внутрішнім аудитом, який здійснюється зовнішнім аудитором банку;
- проводити зустрічі із зовнішніми аудитором та представниками органів державного нагляду для обговорення ефективності запропонованих банком заходів, які він має реалізувати з урахуванням рекомендацій або вимог зовнішнього аудиту;
- підтримувати постійний контакт з НБУ в межах законодавства України з метою обговорення ризиків банку, виявлених обома сторонами, розуміння НБУ того, як банк використовує заходи зниження ризиків, здійснення постійного моніторингу дій банку. через проблеми, виявлені зовнішнім аудитом.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Виходячи з викладеного в статті, можна сміливо стверджувати, що зовнішня оцінка ефективності та якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту банку дозволить отримати:

- поточний стан відділу внутрішнього аудиту, невідповідність вимогам стандартів професійної практики внутрішнього аудиту, наявні проблеми та можливості підвищення ефективності;
- незалежний висновок щодо відповідності діяльності підрозділу внутрішнього аудиту вимогам та виконання відділом поставлених цілей і завдань;
- незалежну думку про те, наскільки ефективно служба внутрішнього аудиту інтегрована в систему управління банком;
- практичні рекомендації щодо підвищення ефективності аудиту, у тому числі при плануванні діяльності підрозділу внутрішнього аудиту банку на певний період;
- професійну оцінку достатності знань, досвіду та освіти працівників служби внутрішнього аудиту банку.

На завершення підкреслимо, завдання зовнішньої оцінки – не просто вказати на ті чи інші вузькі місця в роботі внутрішнього аудиту банку, а й запропонувати можливі поліпшення. На нашу думку такими поліпшеннями можуть стати:

- регулярні зустрічі керівника внутрішнього аудиту з наглядовою радою для обговорення ключових ризиків банку, внесених змін, ефективності окремих процесів, що дасть можливість оновлювати план внутрішньої роботи;
- перегляд підходів до формування штату внутрішнього аудиту (залучення співробітників, які мають необхідні знання, щоб внутрішній аудит міг оцінити ефективність управління дійсно значущими для банку ризиками) або виділення бюджету для залучення зовнішнього аудитора;

- підготовка коротких (одна-дві сторінки) резюме або записок за результатами аудиту для вищого керівництва та наглядової ради;
- узгодження рекомендацій з керівництвом (терміни виконання, конкретні дії, відповідальні особи) і подальший моніторинг з донесенням результатів до правління або наглядової ради банку.

Результатом такого процесу має стати дорожня карта підвищення якості роботи підрозділу внутрішнього аудиту. При цьому дуже важливо, щоб результати оцінки як наглядової ради, так і топ-менеджменту банку були враховані, а не залишилися лише на папері. Тому варто створити окрему робочу групу, яка інформуватиме наглядову раду про зміни та стан виконання рекомендацій зовнішнього аудитора, що становить значний дослідницький інтерес, вартий подальшого вивчення.

Список використаних джерел

1. Сарахман О.М., Шурпенкова Р. К. (2023). Вплив війни на аудиторську професію. 233-234. URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/202305/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%B%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_18.05.2023.pdf#page=234 (дата звернення: 20.11.2023).
2. Міжнародні Стандарти професійної практики внутрішнього аудиту (2021). 1312 – Зовнішні оцінки. URL: https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2021/03/%D0%9B%D0%B5%D0%B1%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C_%D0%9C%D0%A1%D0%9F%D0%9F%D0%92%D0%90-1312.pdf (дата звернення: 18.11.2023).
3. Навіщо банкам оцінка внутрішнього аудиту. (2023). URL: <https://finclub.net/ua/priamamova/navishcho-bankam-otsinka-vnutrishnoho-audytu.html>
4. Стандарти внутрішнього аудиту у банках (2021). URL: <https://livingfo.com/standarty-vnutrishnoho-audytu-u-bankakh/>
5. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України № 23 від 25 лютого 2022 року URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_31032022_67року
6. Оцінка ефективності служби внутрішнього аудиту банку (2023). URL: <https://active-audit.com.ua/info/>
7. Нацбанк іде з перевіркою до 8 банків: відновлено планові інспекції (2023). URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/08/4/702894/>
8. Чому незалежна оцінка внутрішнього аудиту необхідна вашому банку? (2021). URL: <https://kreston.ua/serhiy-holub-dyrektor-z-audytu-chomu-nezalezhna-otsinka-vnutrishnoho-audytu-neobkhidna-vashomu-banku/>
9. Національний Банк України: основні дані і положення. (2023). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8
10. Конституція України: «Закон про банки і банківську діяльність» від 17.10.2023. (2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
11. Гніденко Н.А., Методика оцінки якості внутрішнього аудиту. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/55296056.pdf>
12. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України» від 10. 05. 2016 року із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку № 311 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16#Text>

13. Роз'яснення щодо застосування вимог Положення N 311 (2023). URL: https://nabu.ua/images/uploaded/sys_media_doc/doc_4f1f7699880491c22d24af8483fa73fa.pdf
14. Н.П. Погореленко, О.М. Сидоренко, Л.В. Сердюк З.М. Карасьова, Н.С. Федоренко. (2019). Внутрішній аудит у банку. Навчальний посібник URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/11/Vnutrishniy-audit-u-bankukh.pdf> (дата звернення: 14.11.2023).
15. Скаско О.І. Завдання, методи внутрішнього аудиту діяльності суб'єктів/ОІ Скаско//Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України.-2016.-Вип. 2.-С. 141-145.- Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2016_2_30.

References

1. Sarakhman, O., Shurpenkova, R. (2023). Vplyv viiny na audytorsku profesiiu. [The impact of the war on the auditing profession] 233-234. URL: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/202305/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_18.05.2023.pdf#page=234 (accessed: 20.11.2023) [in Ukrainian].
2. Mizhnarodni Standarty profesiinoi praktyky vnutrishnoho audytu [International Standards of Professional Practice of Internal Auditing] (2021). 1312 – Zovnishni otsinky. URL: https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2021/03/%D0%9B%D0%B5%D0%B1%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C_%D0%9C%D0%A1%D0%9F%D0%9F%D0%92%D0%90-1312.pdf (accessed: 18.11.2023).
3. Navishcho bankam otsinka vnutrishnoho audytu. [Why should banks evaluate internal audit] (2023). URL: <https://finclub.net/ua/priama-mova/navishcho-bankam-otsinka-vnutrishnoho-audytu.html>
4. Standarty vnutrishnoho audytu u bankakh [Internal audit standards in banks] (2021). URL: <https://livingfo.com/standarty-vnutrishnoho-audytu-u-bankakh/>
5. Pro vnesennia zmin do postanovy Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy № 23 vid 25 liutoho 2022 [On making changes to the resolution of the Board of the National Bank of Ukraine No. 23 of February 25, 2022] URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_31032022_67roku
6. Otsinka efektyvnosti sluzhby vnutrishnoho audytu banku [Assessment of the efficiency of the bank's internal audit service] (2023). URL: <https://active-audit.com.ua/info/>
7. Natsbank ide z perevirkoiu do 8 bankiv: vidnovleno planovi inspektsii [The National Bank is inspecting 8 banks: scheduled inspections have been resumed] (2023). URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/08/4/702894/>
8. Chomu nezalezna otsinka vnutrishnoho audytu neobkhdna vashomu banku? [Why does your bank need an independent internal audit assessment?] (2021). URL: <https://kreston.ua/serhiy-holub-dyrektor-z-audytu-chomu-nezalezna-otsinka-vnutrishnoho-audytu-neobkhdna-vashomu-banku/>
9. Natsionalnyi Bank Ukrainy: osnovni dani i polozhennia. [National Bank of Ukraine: basic data and provisions](2023). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8
10. Konstytutsiia Ukrainy: «Zakon pro banky i bankivsku diialnist» vid 17.10.2023. [Constitution of Ukraine: "Law on Banks and Banking Activities" dated 17.10.2023] (2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
11. Hnidenko, N., Metodyka otsinky yakosti vnutrishnoho audytu. [Methodology for assessing the quality of internal audit] URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/55296056.pdf> [in Ukrainian]
12. Postanova NBU «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro orhanizatsiiu vnutrishnoho audytu v bankakh Ukrainy» vid 10. 05. 2016 roku Iz zminamy, vnesenymy zghidno z Postanovamy Natsionalnoho banku № 311 [Resolution of the National Bank of Ukraine "On Approval of the Regulation on the Organization of Internal Auditing in Banks of Ukraine" dated May 10, 2016, as amended in accordance with

Resolutions of the National Bank No. 311] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16#Text>

13. Roziasnennia shchodo zastosuvannia vymoh Polozhennia N 311 [Clarification on the application of the requirements of Regulation N 311] (2023). URL: https://nabu.ua/images/uploaded/sys_media_doc/doc_4f1f7699880491c22d24af8483fa73fa.pdf

14. Pohorelenko, N., Sydorenko, O., Serdiuk, L., Karasova, Z., Fedorenko, N. (2019). Vnutrishnii audyt u banku. [Internal audit in the bank] Navchalnyi posibnyk

URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/11/Vnutrishniy-audit-u-bankukh.pdf> (accessed: 14.11.2023). [in Ukrainian]

15. Skasko OI Zavdannia, metody vnutrishnoho audytu diialnosti subiektiv/OI Skasko//Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy.-2016.-Vyp. 2.-S. 141-145.- URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2016_2_30. [in Ukrainian]